

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrto leta K 4:50 in na mesec K 1:50. Posamezna številka stane 40 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Begunci, prodani ste!

Pretekli teden se je vrnil iz Pariza dolgoletni srbski ministrski predsednik Nikola Pašič. Prišel je baje pomagati reševati »krizo«, ali bolje rečeno, popolnoma zavoženo politiko v Belgradu.

Večkrat smo že omenili v našem listu tega gospoda, naša dolžnost je pa, da seznanimo naše bralce še nekoliko natančneje z njim. Je to politik, ki vlada svojo Srbijo že kakih 15 let popolnoma po predvojnem načrtu naših klerikalcev. Kdor ni bil brezpogojno z njim, tega je enostavno uničil. Njegova moč je bila v uradništvu. Povsod so sedeli samo njegovi ljudje in s tem je zanesel v srbsko upravo nezasišano korupcijo. Uradništvo je vleklo mastne plače, za svoje dolžnosti se ni brigalo. Bilo je po veliki večini tudi popolnoma nezmožno, saj za doseglo raznih vodilnih mest ni bilo treba nobenih izpričeval, ampak le strankina izkaznica Pašičeve staroradikalne stranke.

a kakor hitro so začeli slutiti, da morda v tej Jugoslaviji ne bodo imeli prve besede so vrgli čez plot vse svoje hlinjeno rodoljubje.

Kaj jim je mar država, kaj naš narod, le da oni vladajo. Dogovorili so se sedaj s staroradikalci v tem smislu, da bi imeli staroradikalci v svojih krvavih krempljih še vedno Srbijo, Slovenijo bi se pa izročilo našim klerikalcem. Kako znajo pa ti vladati, so pa pokazali pred vojno.

Tako globoko je torej sedaj padla naša klerikalna stranka. In vi begunci, velik, zelo velik del krivde na vašem trpljenju ima na vesti tudi ta stranka, ki podpira in se brati z največjim jugoslovanskim veleizdajalcem, to je z Nikolo Pašičem.

Pomandrajte gada!

Klerikalci so v svoji znorelosti tudi podivjali.

Pred in med vojno so bili oni vladajoča stranka na Slovenskem in prepričani so, da mora tako ostati vse večne čase?

V zadnjem času se pa zavedajo, da ljudstvo trumoma zapušča njihovo barko, zato skušajo prisiliti naše ljudstvo, da bo tudi še dalje zdihovalo pod njihovo peto.

Doma so dosegli višek hinavstva. V svojih lažljivih in umazanih listih, kojim na čelu stoji oslovska trobenta »Domoljub«, kričijo po pravici in delavni vladi v Belgradu, ki bi še enkrat spravila v red popolnoma zavoženo Jugoslavijo, zahtevajo to in ono za naše ljudstvo in radi priznajo, da imajo v marsičem prav. Vse to so pa le limanice za nezavedno ljudstvo, da bi ga dobili v svojo pest.

A sedaj glejte to sleparsko in propalo stranko? Da bi se priliznila raznim staroradikalnim in njim podobnim strankam v Belgradu, teptajo njihovi poslanci v Belgradu v blato vse ono kar zahteva doma njihovo hinavsko časopisje. Nastopili so tam proti agrarni reformi, proti odpravi carine, nastopili celo proti volitvam, ker vedo, da bodo izgubili polovico svojih mandatov.

Ni je stranke na svetu, ki bi se podleje in nesramneje norčevala iz svojega ljudstva, kakor delajo to slovenski klerikalci z dr. Korošcem na čelu.

Kmalu bodo volitve, zato kličemo vsem, komur je na srcu blagor našega ljudstva: pomandrajte klerikalnega gada. Ni še pozabljeno leto 1914, ko so naši klerikalci kakor stekli psi gonili naše ljudstvo v mesnico za habsburške propalice. Fantje in možje, kaj ste že pozabili, kako so vas tedaj navduševali za boj proti Srbom in Rusom. Kaj ste že pozabili, kako so tedaj blagoslavljali vaše puške in kanone. Zahvalite se sedaj za svoje izgubljene ude, za svoje zapravljenno zdravje, za svoje padle sorodnike te krvavi avstrijskarski stranki.

Žene, kaj ste že pozabile, kako so vam delili klerikalni župani, občinski tajniki in drugi mogotci aprovizacijo. Pogledajte jih danes. Vam so izvlekli iz hleva zadnji rep za slepo ceno, sami niso oddali niti živinčeta. V njihovih kuhinjah se je peklo in cvrlo, njihove hranilne knjižice so bile vsak dan težje, vi ste stradali.

Ljudstvo, kaj si že pozabilo, kako so stikali župniki in kaplani kakor hijene za vsakim, ki se je drznil reči, da bi ne bilo treba vojske. Tisoče nesrečnežev, ki so gnili in poginjali po avstrijskih ječah, je spravila notri slovenska klerikalna stranka.

Kot znoreli so vpili: Vse za vero, dom, cesarja! Danes ljudstvo, vidiš, kam Vas je pripeljalo to geslo. Vas na beraško palico, klerikalne voditelje pa do milijonov.

In ta stranka, ki ima na svoji krvavi vesti vso nesrečo našega osleparjenega naroda, hoče še vedno vladati pri nas. Razvila je po deželi naravnost divjo agitacijo. Zaslepljeno kmečko ljudstvo zganja v svojo goljufivo »kmetško zvezo«, fante slepari z »Orlom«, ženske tira v hinavske »Marijine družbe«.

Ljudstvo, v zadnji uri ti kličemo, upri se temu. Spomni se vseh lumparij, ki jih ima na vesti ta črna krvava stranka in požen čez prag vsakega njihovega agitatorja vrzi iz hiš njihove liste, razbij njihove shode.

Našemu ljudstvu!

Da se preskrbi našemu ljudstvu čim največ cenenege, dobrega, lepega in lahko umevnega čtiva, je sklenilo založništvo »Ljudskega Glasa« izdajati posebno »Zabavno knjižnico« in »Poučno knjižnico«. Uredništvo obeh je prevzel podpisani.

»Zabavna knjižnica« bo prinašala lepe in zanimive povesti, romane, potopise in drugo zabavno čtivo iz domačega in tujege slovstva; »Poučna knjižnica« pa bo objavljala lahko umevne razprave iz zgodovine, naravoslovja in drugih ved. Zlasti se bomo pri obeh ozirali na potrebe in koristi našega kmetškega ljudstva, ker to najbolj potrebuje čtiva, ki bi mu blažilo srce in bistrilo um. Čim pridneje se bosta knjižnici kupovali, tem več zvezkov bo izšlo.

Prvi zvezek izide v nekaj dneh in bo prinesel ponatis lepe povesti:

Don Correa.

Za uredništvo Zabavne in Poučne knjižnice: FRAN ERJAVEC.

Širite naš list!

Begunci, čujte in strmite, tega človeka so sedaj izbrali naši klerikalci za svojega zaveznika. Zvezali so se v Belgradu s staroradikalno stranko in s tem so vrgli z obraza svojo zadnjo krinko. Potegovali so se med vojno za Jugoslavijo,

Na Reki

še vedno ni miru. Vso oblast ima tam v roki prismojeni laški gobeždač d' Annunzio z mestno fakinažo. Vlada sicer pravi, da je proti temu, a kaj energičnega ne ukrene. Baje so se že dogovorili s Francozi in Angleži, da

ostane Reka laška.

Tako nam bo torej pobrala naša zaveznic ententa vse, obsodila Jugoslavijo, ki je prelila toliko krvi za ententne kapitaliste, na smrt.

Wilson

še ni dal dovoljenja k temu ropu in upamo, da ga tudi ne bo dal. Ostala ententa pa pravi, da se na Wilsona ne bo ozirala. Bomo videli. Če je Wilson poštenjak, lahko Italijo v dveh dneh prisili, da nam da nazaj vse ukradeno ozemlje. Ne pošlje naj Italianom živil in denarja in takoj bi bili krotki.

V Dalmaciji

so začenjali Lah! zopet preganjati naše ljudi. Umori in aretacije so na dnevnem redu.

Na Madžarskem

vlada še vedno nazadnjaška meščanska vlada. Sicer pa od tam ni nobenih točnih vesti.

Podržavljenje rudnikov

zahtevajo po vseh državah, kar bi bilo tudi edino pravično. Zakaj bi bogateli le nekateri na račun delavcev in drugega ljudstva.

Bolgarska

mirovna pogodba je gotova in vsak dan se pričakuje, da ji jo izročijo. Zavili ji bodo vrat tako kot pariška »mirovna« konference pač zna. Na vseh koncih jo bodo oropali popolnoma bolgarskih pokrajin in naložili ogromno vojno odškodnino

Irci

so samozavesten narod, ki prebivajo na velikem otoku enakega imena. So pod vlado Angležev, a že od nekaj zahtevajo svojo samostojnost. Angleži se temu na vso moč upirajo. Revolucionarno gibanje na Irskem se zato vedno bolj širi.

Nemčiji

grozi čez zimo vsled pomanjkanja živil in premoga strašna kriza. Socijalistična vlada se sicer na vse načine trudi omiliti grozno zlo, ki ga je pustila vojna na tej nesrečni deželi, a čudeže seveda ne more delati.

A. HÖNIGSMAN:

Gnojenje.

Na gnojenje se pri nas polaga še vse premalo pozornosti. Gnoj je razmetan po dvorišču nepotlačeno, tako da izplesni, se posuši in potem se vozi to suho prazno slamo na njive, nakar se potem pritožuje kmet »vsaj vendar gnojim in se trudim nazadnje mi pa nič ne zraste«. Ja, dragi, tega pa ne pomisliš, da Tvoje gnojenje s tisto suho slamo ne izda mnogo, ker one dragocene redilne snovi, katere rabi rastlina so izpuhtele v zrak! Zakaj pa je treba gnojiti? Gnojiti se mora zato, ker z vsakoletno žetvijo zemlji odvzamemo mnogo redilnih snovi in te moramo s pomočjo gnoja zopet nadomestiti, ker če je še tako velik kup, ako se vedno od njega jemlje in nič zraven ne da, pa le sčasoma zmanjka. Prvotno ni bilo treba zemlje gnojiti, ker je bila bogata na redilnih snoveh, toda sčasoma se je izčrpala. Imamo pa še danes zemlje, katerih ni treba gnojiti, in sicer v Ameriki, Rusiji itd., ker še ni dolgo, kar so začeli zemljo obdelovati. Prej so bili tam gozdovi in v teh je ostalo vse listje tudi drva so tam segnila torej so ostale vse redilne snovi tam. So jih nekoliko porabile rastline za svojo raščo, toda so jih dale zopet nazaj v obliki svojih

ostankov. Tega pa pri nas ni, ker mi ne pustimo rastline na njivi, da bi tam segnile, temveč jih porabimo za svojo in živalsko hrano. Mi vzamemo zemlji n. pr. pri pšenici (z 10—20 q slame) ½ ha prostora 30 kg dušika, 17 kg kalija in 12 kg fosforne kisline, pri gomoljih z 100 q pridelka 34 kg dušika, 58 kg kalija in 16 kg fosforne kisline itd. Mi moramo torej gledati, da zemlja ne bo po žetvi revnejša ali z drugo besedo, mi moramo te redilne snovi zemlji nazaj dati in to storimo z gnojenjem. Vsaka rastlina rabi naslednje redilne snovi: Amonijak, kalijev oksid, fosforno kislino, kalcijev oksid (apno), železni oksid, soliterno kislino, ogljikovo kislino, magnezijev oksid (teh devet neobhodno), natrijev oksid, klor in kremikova kislina (poslednje tri so tudi potrebne, toda ne tako neobhodno, kot prvih devet). Izmed vseh tukaj naštetih snovi pa jih zemlji primanjkuje navadno samo štirih, drugih osem pa je navadno še zadostno množino v zemlji. One štiri pa moramo mi dodajati v podobi gnoja. Primanjkuječe štiri redilne snovi so: dušik v podobi amonijaka in soliterno kislino, kalij, fosforna kislina in apno. Iz amonijaka nastane potom nitrifikacije soliterna kislina, katero edino zamorejo rastline sprejemati, torej gnojila, v katerih se nahaja dušik v podobi amonijaka, bolj počasi učinkujejo, ker se mora amonijak šele v soliterno kislino izpremeniti (ta gnojila so hlevski gnoj, amonijev sulfat in apneni dušik). Ker ene rastline rabijo več dušika, druge zopet več kalija, se moramo vedno že pri gnojenju ozirati na to, katere rastline bomo na tistem mestu pridelovali. N. pr. lan, žito, sočivje itd. rabi posebno dosti fosforja; tem rastlinam moramo torej gnojiti s takimi gnojili, ki so bogata na fosforni kislino. Krompir, repa, pesa, trave itd. rabijo zopet dosti kalija mi jim moramo gnojiti z gnojili, ki so bogata na kaliju.

Gnoja imamo dvoje vrst in sicer:

I. Glavna gnojila ali tudi popolna imenovana.

II. Pomožna ali nepopolna gnojila.

Glavna gnojila so ona, ki imajo v sebi vse redilne snovi, ta so: hlevski gnoj, kompost, stranišnik in gnojnica. Pomožna gnojila so ona, ki imajo samo eno ali dve redilne snovi in ta so: pepel, cestno blato in umetna gnojila. S pomožnimi gnojili mi lahko jako zvišamo rodovitnost zemlje, in sicer tako, da gnojimo z onim umetnim gnojilom, katero vsebuje tisto redilno snov, ki jo rabi rastlina v največji meri. Gnojimo lahko samo z umetnimi gnojili, toda vsaka štiri leta moramo gnojiti s hlevskim gnojem, še boljše je vsako drugo leto, da se zemlja fizično izboljša, ter da pridejo razne bakterije v zemljo, katere so neobhodno potrebne.

§ Iz naše stranke. §

Svarilo! Zvedeli smo, da se klati po mnogih naših krajih neki N i k o F u r l a n in agitira za boljše vike, blateč našo stranko. Opozarjamo vse sodruge, da je bil ta človek obenem z ing. Gustinčičem izključen iz naše stranke in pozivljemo vse somišljenike, da mu povsod pokažejo vrata.

§ Iz naše države. §

V Belgradu je še vedno kriza. Dr. Pavloviču se vsled odpora staroradikalcev in naših klerikalcev ni posrečilo sestaviti vlade in tako stoji danes vse delo. Jugoslavija strada zmrzuje, na vseh koncih ji grabi ententa ozemlje, gospodje se pa v Belgradu prepirajo za ministrske sedeže. Tako brijejo norce iz ljudstva.

Volitve. Edini izhod iz današnje polomije so volitve, ljudstvo samo reče komu zaupa. V ta namen je predložila dosedanja demokratsko-socialistična vlada parlamentu tudi novi volilni red, da bi se mogle čim preje izvršiti volitve. A staro radikalno-klerikalna opozicija ne pusti

razpravljati niti o tem. Ker se boje volitev, zato jih nočejo. A ljudski sodbi ta klerikalna zalega vkljub temu ne odide. Naše ljudstvo bo pri volitvah strlo klerikalce v prah.

Iz Pariza so se vrnili poleg Pašiča tudi dr. Trumbič, dr. Vošnjak in dr. Rybar. Bomo videli, če bodo ti zmožni privedi belgrajske »poslance« k pameti.

Preki sod je odpravljen po celi Sloveniji. Žalostno dovolj, da so ga sploh proglasili. Preki sod smatrajo klerikalci in liberalci sploh za najboljše zdravilo za neštevilne rane, iz katerih krvavi danes naše ljudstvo.

Občinske volitve. Prej, nego se bodo vršile volitve poslancev za konstituanto, se bodo vršile občinske volitve po vsem kraljestvu. Pripravljajo se že volilne listine po občinah.

Žena zaklana v pričo moža. Pri Divači ob nekem križišču cest stoji gostilna Mahorčič. Dne 3. septembra so prišli zvečer tik pred policijsko uro trije italijanski vojaki, od katerih je Mahorčičeva žena enega poznala in mu je to tudi povedala. Ko so že odhajali, se dva obrneta nazaj, namerita puško proti Mahorčiču in mu zapovesta, da se ne game. Tretji pa se z nožem zagnal na ženo in jo zabodel v vrat. Ko je žena ležala v krvi, je moral mož izročiti roparjem blagajno z 8000 lirami, na kar so vojaki zbežali. Ženo so hoteli umoriti, ker je enega poznala. Rana je težka, toda upati je, da bo žena okrevala. Roparjev še niso izsledili.

Sprejemanje nepravilno žigosanih bankovcev. Od davčnega urada smo prejeli pojasnilo, da se nejasno ali dvomljivo žigosani bankovci sprejemajo v plačilo pri vseh državnih blagajnicah. O kaki kaznivosti glede takih bankovcev sploh ne more biti govora, ker veljajo taisti po izdanih predpisih za polnovredne. Da se tedaj ljudstvo ne bega ter da se olajša in omogoči javni denarni promet, bodi zlasti trgovcem in obrtnikom pojasnjeno, da je odkloniti le take bankovce, ki nosijo očitno ponarejeni žig, kar pa se da v slehernem slučaju, je li žig pristen ali ne, lahko presojati.

Cerkve in samostani proti agrarni reformi. Zastopniki pravoslavne cerkve in samostanov so se obrnili do ministra za agrarno reformo s prošnjo, naj se agrarna reforma ne dotakne cerkvenih posestev. Istih nazorov je tudi katoliška duhovščina kot velika prijateljica kmetov.

Proti duhovniški beri. Dalmatinska deželna zveza malih posestnikov je sklenila oster protest proti beri, ki jo smatra nedostojno za duhovništvo in škodljivo za kmeta. To vprašanje se naj uredi potom zakona, ki naj izbriše neupravičeno razliko med mesti in deželo.

Trgovinski minister v Celju. Zborovanja spodnještajerskih občin in okrajnih zastopov se je udeležil tudi trgovinski minister Momčilo Janković.

Okrožne finančne oblasti se osnujejo po celi naši kraljevini.

Ljudsko glasovanje na Koroškem. Član 50. mirovne pogodbe z Avstrijo določa glede plebiscita na Koroškem: glasovale bodo vse osebe obeh spolov, ki so 1. januarja 1919 prekoračile 20. leto, ki so 1. jan. 1919 imele redno bivališče v eni izmed obeh con; nadalje vse osebe, ki so bile v eni izmed obeh con rojene ali so tam stalno bivale od 1. januarja 1912 ali si vsaj pridobile tam domovinsko pravico. Odločilo bo večina glasov. Mi se tega glasovanja ne bojimo, ker smo prepričani, da si Korošci ne žele v falirano Avstrijo.

Regent Aleksander pride baje gotovo oktobra v Ljubljano. Opazujte tedaj dobro naše klerikalce, ki ponekod klatijo trapastim in lahkovernim ljudem, da so — »republikanci«.

Za naše ujetnike v Italiji in na Ruskem se še vedno ne zgane nobeden.

Lanene tropine.

Dolgotrajna svetovna vojna je povzročila, da je povsod zmanjkalo močnih krmil in še dandanes jih primanjkuje povsod v veliki meri. Posledica tega je pomanjkanje mleka, ki ga dandanes ne moremo pridobiti niti toliko, da bi zalagali z njim naša mesta. Druga posledica leži v slabem stanju naše mlade živine, ki je ne moremo vzrejevati tako umno, kakor bi bilo potrebno za izboljšanje živinoreje. Posebno veliko potrebo občutimo na oljnatih tropinah, in glede teh posebno lanenih, ki so za vzrejevanje telet in za krave molznice posebno velike važnosti. Dobre lanene tropine imajo povprečno 2½krat toliko beljakovin in toľšče v sebi kolikor jo imata oves in koruza, dvakrat toliko kakor pšenični in rženi otrobi, trikrat toliko kakor dobro seno. Rabijo se najbolje na ta način, da se najprej ovlaži rezanica, nanje se potrosijo lanene tropine in morebiti nekaj otrobov ter se vse skupaj dobro pomeša. Z ozirom na starost in vellkost telet se poklada na glavo po ¼ do ½ kg, enotni pol do 1 kg lanenih tropin na dan. Kravam dajemo po 1 do 1 in pol kg. Posebno hvaležne za to krmo so molzne krave, če jih dobivajo v pijači 14 dni pred otelitvijo in 14 dni po nji. Ta zelo okusna in lahko prebavna pijača tako okrepi živali, da navadno lahko prestanejo otelitev, pa tudi pozneje ne obole tako lahko. Krave molznice pa se sploh izkažejo hvaležne za vsak dodatek lanenih tropin s povečano množino mleka, ki se ga od njih namolze. Slovenski kmetijski družbi se je posrečilo dobiti nekaj vagonov lanenih tropin, ki ih bo oddajala v prvi vrsti svojim udom po 170 K za 100 kg franko Ljubljana. Vreče se mora plačati posebej, ako jih ne prinese odjemalec sam s seboj.

Prosveta.

Kmetijska šola na Slov. Koroškem. V Hoprijanu pri Velikovcu otvorijo z novembrom kmetijsko šolo.

Leonid Andrejev je umrl. Za Gorkijem najslavnejši moderni ruski pisatelj je umrl na Finskem. Spisal je mnogo slovnih del, bil je novelist in dramatik. V tukajšnjem dramskem gledališču smo videli te dni njegovo dramo »Dni našega življenja«, ki se odlikuje po svoji krepki dramatični sili.

Gospodarske vesti.

Naše šume. Po strokovnjaški oceni znaša osnovna vrednost vseh gozdov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako se računijo 3 % letnega dohodka 1 milijardo 300 milijonov dinarjev. Seveda te glavnice ne moremo doseči, ker eksploativiranje gozdov ni dovolj intenzivno. Današnja renta naših gozdov znaša le 40 milijonov dinarjev.

Pomanjkanje soli. Belgrajska »Epoha« javlja, da prihajajo iz Srbije poročila o velikem pomanjkanju soli. V okraju požarevškem soli sploh ni dobiti in mora prebivalstvo hrano nesoljeno zavživati. V Solunu je sedaj 900 železniških voz soli, katero je nakupila naša država, pripravljenih za prevoz.

Sadje v Prekmurju. Civilni komisar za Prekmurje dr. Srečko Lajnšič nam poroča, da se bo začelo z razprodajo sadja v Prekmurju dne 22. t. m. Razprodajalo se bo samo po vagonih od postaje Radgona po sledečih cenah: 1. lederce, zlatice, zelene startine in kanadarce po 2 K 30 vin. kg; 2. letne mošancke, podaholterve, zimске mošancke, šafnaserce po 2 K kg; 3. sadje za napravo sadjevca po 1 K 30 vin. kg. Oni, ki reflektirajo na nakup sadja, naj se obrnejo na civilnega komisarja v Murški Soboti. Zahteva se predplačilo in sicer

se mora denar takoj položiti pri blagajni okrajnega glavarstva Maribor, kakor hitro dobi kupec brzojavno obvestilo, da se mu je blago odposlalo. Interesenti naj javijo svoje potrebščine, da se lahko njihovim željam ustrezne.

Agrarna reforma je po krivdi klerikalne opozicije popolnoma zastala, kakor tudi vse drugo najnujnejše delo. Kmetje, zahvalite se klerikalcem.

Tovarna za steklo se je ustanovila v Belišču v Slavoniji.

Zveza srbskih poljedelskih zadrug v Zagrebu, ki je morala za časa vojne likvidirati, je upostavljena in je začela zopet poslovati.

Propadanje krone. Naše krone imajo nasproti dolarju vrednost 12 : 1, t. j. en dolar je vreden nad 60 kron. Francoski frank je v vrednosti zopet poskočil in velja 1 frank 6 K 70 vin. Krone bo treba kmalu meriti na mernik.

Sladkor iz Amerike. Veliki transporti sladkorja za Jugoslavijo, naročeni iz Amerike, so došli v Dubrovnik in na Reko. Te dni se prične odpošiljanje sladkorja na pokrajinske oblasti v svrhu razdelitve.

Novi bankovci. Iz Belgrada poročajo: Nadzornik ministrstva za finance odide v spremstvu višjega uradnika Narodne banke v Pariz, da prepeljeta v domovino tretji transport novih državnih bankovcev. Tiskanje bankovcev v Parizu se živahno nadaljuje. Pospešujejo se tudi dela v Zagrebu in Pragi. Do sedaj je natiskanih 1 milijardo 200 milijonov dinarjev.

3500 brezposelnih vagonov stoji že mnogo mesecev na progi Zemun-Noví Sad. Vagoni so natovorjeni z raznim vojnim plenom, ki bi se moral spraviti pač kam drugam, a tako se kvarijo vagoni, ki bi jih vrhutega krvavo potrebovali za promet.

Živinski sejmi so po celem Slovenskem Štajerju zaprti, ker se je v velikem pojavila pri goveji živini kuga-slinovka. V naše kraje se je zanesla ta nevarna kuga iz Hrvaškega. Da se slinovka še bolj ne raznese po naših krajih, svetujemo, naj živinorejci vsak posamezen sumljiv slučaj takoj naznanijo okr. živinozdravniku.

Gospodarsko pogodbo med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo so sklenili v Belgradu, kakor pišejo nemški listi. Nemška Avstrija dobi ogromne množine živil in surovin iz Jugoslavije. Jugoslavija pa bo dobila iz Nemške Avstrije železa, papirja, vžgalic, soli, pohištva, strojev itd., kolikor bo hotela. Dunajski listi pišejo, da bo Jugoslavija ena najbogatejših držav.

Podgorje v Rožu.

Dne 24. avgusta se je vršil železničarski shod v gostilni pri gospodu Kircharju, kateri je bil zelo dobro obiskan tudi od strani zavednih kmetov. Poročal je sodrug Mlakar o starih in novih ciljih.

Spominjali smo se stare gnile Avstrije, katere namen je bil, kako da upropasti ves proletarijat in zaslužni še druge narode. Spominjali smo se trpljenja in bridkosti proklete 5 letne vojne, katero je povzročil cesar in njemu udani slugi, t. j. JDS in pa klerikalna družba, oni so imeli zmeraj na jeziku blagor ljudstva, poleg tega so nas pa sleparili ter pognali v klavnico za kronane roparje, za katere smo trpeli in umirali, posebno pa še naši otročiči.

Na račun revnih in zapeljanih so se razni špekulantje, generali in vojni dobičkarji pri polnih mizah šampanjca in pečenke mastili, ter polnili nikoli nasitene vreče. Vsi, posebno pa železničarji smo imeli polno pohval v časnikih in uradnih listih, zato je pa nam tudi v želodcu krulila ter nas krč lomil od same lakote, bili smo strgani, bosí, to smo imeli za zahvalo od preobitega dela, katerega smo opravljali po 36—60 ur brez počitka in brez napak, kje ste bili jugoslovanski demokratje takrat?

Sedaj lazite sa nami, da bi mogoče zopet nekaj tacega uprizorili, zapomnite, to se vam ne posreči več.

Da se je vojna podaljšala, se imamo zahvaliti zgoraj omenjeni družbi radi tega ker so eden drugemu z agitacijo konkurirali za vojna posojila, kateri od njih dobi prvenstvo ter s tem naprti ubogemu ljudstvu še več britkosti in težav, posebno se je trudilo duhovništvo pokazati patriotizem njegovemu veličanstvu najstaršemu roparju kakor je poročal domoljub sam prvi teden po polomu stare Avstrije. Ti ljudje, božji namestniki so ljudstvo goljufali s svojimi umazaninami, fanatičnimi frazami: »Dajte bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega.« V teh dveh besedah je ljudstvo doživelo največje zlo, kar ga zgodovina pozna, sledilo je slepo v klavnico po blagoslovu, več kot jih ubiješ, prej bodeš zveličan, seveda, nato sledi še odlikovanje, potrudi se, ubij jih še več, ako te pa smrt zaloti so tudi hrehi odpuščeni, hajdi v nebesa. Tako je dragi prijatelj!

Tebi nebesa z lačnim trebuhom, popu in drugim gosp. pečenko.

Blagoslavljali so orožje, ko je tistega zmanjkalo so prišli zvonovi na vrsto, po blagoslovu v Martinovo peč zopet za topeve, ko vse to ni nič pomagalo, akoravno so scvrli vse svetnike, so začeli bogu pošiljati prošnje za zmago proti sovražniku, kateri nam ni nikoli nič žalega storil, bog jih ni hotel uslišati. Zato so se pa spravili naši jugoslovanski patrijotje in demokrati čez slovenske trpine, na Koroškem so branili domovino, v Jugoslaviji, posebno pa na Jesenicah bi bili najraje vse zavedne Korošce 4. maja pobesili, ali pa pustili postreljati, kar ni veliko manjkalo, tako se dogaja še danes, ker je bilo še premalo nedolžnih žrtev.

Še ni sreče, še bo treba boja. Zapomnimo si pa to: da lump nima zmiraj sreče, in upajmo, da mu tudi pri nas kmalu izpodleti. Tisti ljudje, ki so v stari Avstriji vladali še živijo stara Avstrija je umrla, ali žal da pogreba še ni bilo, naša dolžnost je, da se poprimemo dela in boja, kateri nas še čaka, in to je v prvi vrsti trdna, mogočna in zdrava organizacija na mednarodni podlagi, vsak posameznik mora biti bojevnik in tudi take vzgajati, kot takim se nam ni treba bati biča, katerega vihti nad nami Kapit. družba, kedaj se bomo zavedali svojih dolžnosti, takrat bomo tudi lahko z tistim pomedli, ki ne morejo pozabiti, kako je v stari Avstriji lušno blo, ko bodejo oni padli iz tistih mest, ki njim jih ni nihče pripoznal, takrat bomo meli skupen pogreb z Avstrijo.

Pot do novega cilja nam bodi: boj za svobodo demokratično Jugoslavijo z ujedinenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev, na tej podlagi bomo prišli do svojih ciljev, katere nujno pričakujemo, in to so: da si priborimo prostor v občinskih, deželnih in državnih zastopih, ker le tako se mora ljudstvo samo vladati.

Nekaj podobnega je tudi pri gospod. oragnizaciji, tukaj mora dobiti ljudstvo vpliv na upravo v obratih, ako hoče, da se gospodarsko osamosvoji, pregovor pravi: da kdor ne dela, naj tudi ne je, mi hočemo, da se ves dobiček enakomerno deli, ne pa, da ga samo oni spravljajo, ki nič ne delajo, uživajo pa mnogo.

Proletarijat, to je tudi mali in srednji kmet, ako hočeš gada uničiti, mu moraš glavo zdrobiti, to se bode zgodilo, ko bodeš zrel za boj, takrat bodeš tudi pokazal pri volitvah z listkom v roki koga in katerega bodeš volil da te zastopa v že omenjenih odborih, takrat bodeš imel priložnost pokazati ali ti je še tako življenje ljubo, kot si ga imel do sedaj, ko si zbereš pravega zastopnika, potem si tudi kači glavo strl.

Delavstva dolžnost je, da se mednarodno organizira, ker le s tem pokaže, da je vredno ljubezni in stika z drugim narodom, ako se kapitalistična družba med-

narodno organizira radi tega, da nas laglje slepari, goljufa in ubija, moramo tudi mi biti mednarodno organizirani zato, da kapitalistično družbo za naše poštene pravice ugonobimo, oziroma jo privedemo tako daleč, da nas mora pripoznati kot človeka, ne pa za živino.

Delavstva dolžnost je, da mora vedeti, koliko je njegova moč in koža vredna, ter tudi vedeti komu in za koliko, da jo bode prodal, ako se tega ne zavedamo, nismo vredni, da nas mati zemlja Jugoslavija na površju nosi.

Priporočal je tudi, da naj se nikar ne snujejo nova društva, n. pr. ZJŽ, KZ ali pa NSZ, ter povedal njih namen, vsako novo društvo seka nove rane, posebno tam kjer iščejo hinavci s svojo umazano narodnostjo zaslombe pri delavcih, da bi si na tak način, pridobili zaslombe, ter tako splezali, da bi si na tak način, pridobili zaslombe, ter tako splezali po ramah zaspleljenih do boljših korit.

Socijalizem je pri nas tako potreben, kakor plug na polju in sekira v gozdu, da, potreben je tako, kakor smodnik ali dinamit, s katerim razbijemo najtrše skale. Ne da se več utajiti, da je tudi pri nas socijalizem preskočil plot, s katerim je bila Jugoslavija dolgo časa ograjena, zato si pa tudi sedaj kapitalistična družba prizadeva z vsemi pripomočki, da bi ga zatrla, na veselje moramo povedati, da bode ravno narobe prav.

Zapomnimo si kaj hoče kapit. družba in kaj hoče socijalizem mednarodno združen, delavstvo celega sveta, združite se!

Ker je bilo premalo časa, je sodrug Mlakar moral po 1/4 uri govora shod zaključiti, z besedami:

»Živela mednarodna soc. dem.!

Vprašamo merodajne oblasti, ali bode to še dolgo trajalo, da kar smo v Jugosla-

viji, je nas železničarjev 16 po številu, ki nas nečejo še v službo sprejeti, akoravno smo pristni Slovenci?

Upamo, da se nekaj zgane, ako ne, je Jugoslavija za en velik greh bogatejša, in za tem pride, maščevanje. Zapomnite si to!

ZZZZ Drobiž. ZZZZ

Prevelika kitajska vljudnost. Kako so Kitajci obzirni, pokazuje delovanje, ali način delovanja gospodične Čeng, ki se mudi v Parizu, da zagovarja interese ženskega gibanja. Zanimiv je ta izvleček iz nekega humorističnega lista. Gospod Čung in gospod Kung sta sedela in se razgovarjala. Naenkrat začne gospod Kung, ki ni imel nikdar navado, da bi načelno rušil zakone obzirnosti: »Dragi gospod Čung, želim vam pripovedovati neko zelo zanimivo novico. Ta novica je rezultat mojega lastnega opazovanja, tedaj gotovo in brez suma resnična. No, istočasno vem tudi, da je vaš značaj — no, naravno — to novico ne vem — kako naj Vam bi povedal. Kajti mislim, da bi bilo mnogo bolje, če bi vam vendarle povedal. Oprostite mi tedaj svobodo, ki si jo prilaščam in dovolite mi, da govorim.« Čung je dejal: »Pa naj bo. Kaj imate na srcu?« — »Moj dragi Čung, vaš obleka gori,« je odgovoril Kung še vedno zelo obziren.

Kača, ki stavka z gladom. V njujorški živalski vrt so privedli velikansko kačo, ki pa je v znak protesta, ko so jo zaprli, ni hotela ničesar jesti. Čuvaji so se trudili na vse načine, da bi jo prehranili, a žival se je naredila končno mrtvo. Upravitelj je hotel doseči s silo to, kar ni mogel z lepā. Pozval je strokovnjake in časnike, ki je vpričo njih porinil na dolgemu kolu v to pripravljene kunca kači v žrelo, ki

jo je držalo šest čuvajev. Po tem prisiljenem zalogaju je kača nehala stavkati in se je slednji dan priplazila do kraja, kjer je dobivala jedi in čakala.

Proti oderuhom so na Nemškem ustanovili v vseh večjih industrijskih mestih posebne urade, ki bodo stopali na prste tihotapcem, verižnikom in oderuhom. Ti uradi bodo delovali v zvezi s konsumnimi in delavskimi organizacijami. Kaj takega bi bilo potrebno tudi pri nas. Ljudstvo naj sodeluje dejansko povsod, kjer vlada sama ne more biti kos nalogam.

Za češke šole na Dunaju se bore Čehi. Dunajski občinski svet je sklenil, da kljub zahtevam mirovne pogodbe ne dovoli čeških šol. Čehi pa tudi močejo pošiljati svojih otrok v nemške šole.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—; osobito ostrā pasta za podgane K 6+; za ščurke K 6—; posebno močna tinktura za stenice K 6—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3—; prašek proti mrčesu 5 K; proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 3—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Naročajte in širite 'LJUDSKI GLAS'!

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Seveda je bilo že prej določeno, da se bodo ladje odpeljale; da mora tudi Zambo oditi, za to se je odločil hitro in nepričakovano, tako da so ladje že davno bile na morju, ko so se jezuiti zopet hoteli polastiti čudovite zamorke in jo spraviti v svoje roke; tako je bodoča božja pot na zapadnem obrežju Afrike bila zaenkrat postavljena v zrak in je tam tudi ostala.

Zambo — Marija sama ni vedela, kaj se ž njo godi. Ko je admiral dajal svoja zadnja povelja na ladji in obhajal, se za slovo pri nji ni prav nič dalje mudil ko pri drugih manj znatih osebah; vzel je njeno drobno rjavo ročico samo za trenutek v svojo, jo pogladil in rekel svoji dobri krščenci, tako da je lahko vsak slišal, par prijaznih besed, nato pa se je obrnil in se ni več ozrl. Zdelo pa se je, da je razumelo preprosto dete narave vso stvar že tako daleč, da je onih par ljubeznivosti, ki jih je doživelo od admirala, in podarjeni prstan ohranilo skrbno zase, dasi so ženske že lahko izpregovorile par besed ž njo in se je na ladji že navčila nekoliko portugalsko čeblati.

V tem času so bila tudi pogajanja s kraljem Angole končana in kraljica je odšla s svojim spremstvom. Zvitost in zgovornost črne diplomatske ni mogla preprečiti, da bi ne postal njen drat vazal portugalske krone in Don Correa regent Angole. Kraljestvo je vladal več let,

Na koncu prvega leta pa se je peljal v Rio de Janeiro, da bi vzel svoj zaklad, ki si ga je tam ohranil, in praznoval poroko. V zahvalo za njegove zasluge je dodal kralj njegovemu grbu dva zamorska kralja z zlatimi kronami, ki sta držala njegov ščit. Te podobe je poklonil svoji bodoči gospe za okrask in jih je dal lično napraviti po orodju, okraskih in tapetah, ki jih je naročil v evropskih fabrikah. Ko se je peljal v pristan v Rio de Janeiro, je še na ladji razmišljal o sliki, ki jo je nameraval naročiti in ki bi kazala Zambo — Marijo v obleki kraljice iz Sabe, kako jo krstijo in ji dva zamorska kralja držita posodo z blagoslovljeno vodo. Ko pa je prišel v samostan dominikank in stal v govorilnici, da bi

svojo teto, opatico vprašal po mladi ženski, mu je po pozdravu s suhimi besedami odgovorila, da je ona rjavka pred nekaterimi dnevi pobegnila in izginila.

Don Correa je obledel in osupnil, kakor bi ga strela zadela. Prva njegova misel pa ni bila jeza nad begunko, ampak nad njegovo lastno bedastočo. »Čemu nisi tega ubogega bitja obdržala pri sebi — si je dejal — in jo kar poročil, kakoršna je bila! Sedaj bo šla samo v pogubo!«

Vprašal je nuno, ali nič ne sumijo, zakaj je pobegnila in kam se je obrnila? Ona pa je vse zanikala ni samo še rekla, naj da general to žensko, če mu je toliko do nje, sam iskati, za kar ima pač več moči in vpliva ko ona. Šele sedaj se je podal v svoje stanovanje v Rio de Janeiro, ki ga je mislil pripraviti za poroko. Videl je, da je par zabojev z naročenim blagom že prišlo; namestu da bi jih odprl, pa je poslal ljudi na vse strani, ki bi naj iskali begunko in se je podal sam na pot, polu usmiljenja ž njeno neizkušnostjo. Prvotna zaljubljenost, ki ga je zgrabila ob prvem pogledu, se je med tem razvila v globoko čustvo, v nekako notranjo potrebo, da bi bil tej ubogi duši tako izven vsega svetovnega trušča prav od srca dober, in vprašal se je, ko jo je zaman iskal, ali se ni s svojimi zunanji in razkošnimi pripravami in naročili pregrešil zoper preprostost tega nedolžnega bitja, tako da jo je sedaj za kazen izgubil. Z bridkostjo, če smemo to besedo rabiti pri takem velikem gospodu in vojščaku, se je spominjal razkošnega sprejema, ki ga je nekoč pripravil zlobni gospej; Fenizi. in kako žalosten je bil konec vseh onih sijajnih priprav.

Da bi izvedel kaj več o dejanju in nehanju Marije v samostanu, je zopet pohitel tje in vprašal opatico nujno in ne brez nekolike jeze, ki ni pristojalo tako visokemu gospodu in se je zdel pretirana za tako reč, po vsem tem. Stara gospa z zlatim krišcem na prsih ga je iz rejenih oči mežikajoče pozorno pogledala in je potem zelo hladno pripovedovala same dobre reči o zamorki, kakor je imenovala Marijo dasi ni bila nobena zamorka. Da se je portugalskega jezika že precej navčila in da je zelo rada opravljala ženska opravila.

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrovana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.